

Львівський національний університет імені Івана Франка
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Український католицький університет
Інститут соціальної та політичної психології НАПН України
Українська психологічна асоціація
Асоціація політичних психологів України
Університет «Вища школа соціальної психології» (Варшава)
Гданський університет
Варшавський університет
Варшавський університет ім. Кардинала Стефана Вишинського
Торунський університет ім. Миколая Коперника
Польська асоціація соціальної психології

ПСИХОЛОГІЯ ПЕРЕД ЛИЦЕМ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

**ЗБІРНИК ТЕЗ
УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

19–20 травня 2023 р., онлайн

Львів
2023

УДК 159.9, 316.6

П 86

Загальна редакція: Володимир Мельник
(голова організаційного комітету конференції)

Упорядники: Вадим Васютинський, Софія Грабовська

*Рекомендовано до друку Вченою радою філософського факультету
Львівського національного університету імені Івана Франка.
Протокол № 282/7 від 25 вересня 2023 року.*

П 86

Психологія перед лицем російсько-української війни :
збірник тез Українсько-польської наукової конференції, 19–20
травня 2023 р., онлайн. – Львів, 2023. – 92 с.

Збірник містить тези доповідей учасників Українсько-польської наукової конференції «Психологія перед лицем російсько-української війни», що відбулася 19–20 травня 2023 р. У тезах відображено відгуки психологів – науковців і практиків – на виклики, породжені російською широкомасштабною агресією проти України. Розкрито особливості індивідуальних та колективних реакцій на воєнні події, висвітлено різноманітні аспекти впливу війни на психічне функціонування різних категорій населення, запропоновано засоби зараджувальної поведінки, психологічної допомоги і посттравматичного зростання, розглянуто проблеми української ідентичності. Важливою перевагою матеріалів конференції є зіставлення поглядів українських і польських психологів та відображення їхньої співпраці в нелегких умовах воєнного сьогодення.

УДК 159.9, 316.6

Наукове видання

ПСИХОЛОГІЯ ПЕРЕД ЛИЦЕМ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

**ЗБІРНИК ТЕЗ
УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
19–20 травня 2023 р., онлайн**

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 5,34. Тираж 50 пр.

Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, м. Львів, 79000.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи.

Серія ДК № 3059 від 13.12.2007 р.

© ЛНУ ім. Івана Франка, 2023

ЗМІСТ

ПЛЕНАРНІ ЛЕКЦІЇ

Інна Галецька, Марина Кліманська, Лариса Кліманська
Психологічний дистрес переживання війни
і дискурси воєнного повсякдення9

Марія Левицька
Меандри українських ідентичностей:
20 років польсько-українських досліджень 11

СТРЕС, РЕЗИЛІЄНС І КОПІНГ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Іван Данилюк, Олександр Тохтамиш
Особливості проживання стресу та відновлення
боездатності військовослужбовців 12

Олена Богучарова
Зв'язок посттравматичного стресу з рівнем розвитку
емоційного інтелекту та цінностями в поліцейських
офіцерів із травмивним досвідом загрози життю 13

*Ева Сигіт-Ковальковська, Анджей Пйотровський,
Інга Петровська, Марцін Шульц*
Стрес, стійкість та самоефективність під час російської
агресії проти України серед груп жінок з України та Польщі 15

Юлія Паскевська
Резильєнтність як психологічний
ресурс персоналу пенітенціарних установ 16

Софія Грабовська, Ольга Мороз
Що змушує нас обирати певний копінг? 17

*Кшиштоф Канястий, Марія Баран, Беата Урбанська,
Марта Бочковська, Катажина Гамер*
Вплив почуття небезпеки, почуття володіння країною
та особистої влади на психологічний дистрес
у поляків після вторгнення Росії в Україну:
перспективний аналіз 19

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА І ПОСТТРАВМАТИЧНЕ ЗРОСТАННЯ

Надія Гапон, Агата Худзіцька-Чупала

Аналіз сучасного наукового дискурсу мотивації волонтерства:
чим психологи можуть допомогти волонтерам?.....21

Ян Петінов

Екзистенційна криза солдата строкової
служби як результат внутрішньої і зовнішньої боротьби.....23

Юрій Назар

Посттравматичне зростання психологів в умовах війни:
досвід практичної роботи та напрями наукових досліджень.....24

Лариса Дідковська

Динаміка переживання подій війни з позицій
гештальт-підходу26

Надія Левус

Інтеграція методів системно-поведінкової психотерапії
в роботу з травміваними спогадами війни.....27

Оксана Рибак

Дослідження чинників посттравматичного зростання
в позитивній психології.....28

ВПЛИВ ВІЙНИ НА ПСИХІЧНЕ ФУНКЦІОНУВАННЯ

Алла Коваленко, Анастасія Яценко

Особливості психологічного благополуччя українців
на початку повномасштабного вторгнення30

Ірина Губеладзе

Соціально-психологічні наслідки
російсько-української війни: як українське
суспільство переживає вплив війни?.....31

*Антон Курапов, Владислава Келлер, Іван Данилюк,
Аргірула Калайцакіс, Тобіас Ковач*

Вплив російсько-української війни на психічне
здоров'я через шість місяців після російського
вторгнення в Україну.....34

Олег Кокун

Вплив екстремальних факторів російсько-української війни на психологічне та фізичне здоров'я населення України 35

Вікторія Гупаловська

Сексуальне насильство під час війни: міфи та реальність 37

Павел Борисевич

Погляд на три обличчя тортури 39

Оксана Стрільчук

Екологічна відповідальність українців в умовах війни 39

ВПЛИВ ВІЙНИ НА ДІТЕЙ І МОЛОДЬ

Євгенія Скворчевська

Емоційний стан дітей дошкільного та молодшого шкільного віку під час війни 41

Йоланта-Кристина Томпоровська

Особливі освітні потреби учнів із досвідом біженства 42

Олена Волошок

Психоемоційний стан осіб юнацького віку під час російсько-української війни 44

*Юлія Павлова, Іванна Боднар, Петро Петриця,
Ганна Жара, Тетяна Синиця*

Воєнний досвід української молоді і предиктори травми та посттравматичного стресового розладу 46

Оксана Кікінежді, Наталія Савелюк, Ярослава Василькевич

Психологічні особливості переживання стресу студентською молоддю в умовах війни 48

Наталія Мосол, Наталія Губа

Психологічний супровід студентів під час війни (досвід Запорізького національного університету) 49

Марина Рябініна, Тетяна Кочубей

Соціально-психологічні особливості впливу маніпулятивних ЗМІ на українсько-польських студентів 50

Оксана КІКІНЕЖДІ, Наталія САВЕЛЮК

Тернопільський національний педагогічний університет імені
Володимира Гнатюка, Україна

Ярослава ВАСИЛЬКЕВИЧ

Університет Григорія Сковороди в Переяславі, Україна

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕЖИВАННЯ СТРЕСУ СТУДЕНТСЬКОЮ МОЛОДДЮ В УМОВАХ ВІЙНИ

Теоретично проаналізовано історію становлення поняття стресу у світовій науці. Наголошено, що за цей період акценти в його дослідженнях було перенесено з умов забезпечення стабільності організму на особливості оптимального функціонування людини в ситуаціях нестабільності та з неспецифічних фізіологічних адаптаційних симптомів на унікальні психологічні реакції – індивідуальну особистісну траєкторію переживання. Розглянуто основні класифікації стресу, серед яких найбільш поширеним є поділ на фізіологічний і психологічний. Також увагу акцентовано на виокремленні чотирьох груп симптомів переживання стресу, таких як фізіологічні, поведінкові, інтелектуальні та емоційні. Констатовано, що особливо вразливими щодо потенційно негативного впливу стресу соціально-демографічними спільнотами є діти, підлітки та молодь. Згідно з результатами емпіричного дослідження, встановлено й описано, що й на початку повномасштабної війни в Україні і через рік студентська молодь найбільшою мірою переживала і продовжує переживати та вербалізувати інтелектуальні симптоми стресу. Його загальний рівень за цей дуже складний у різних аспектах рік помітно підвищився. Серед конкретних симптомів переживання інтелектуального стресу найбільш помітно зросли

прояви прокрастинації (пасивність, зволікання з прийняттям рішень тощо). В аспекті поведінкових проявів найбільшою мірою зменшилося спілкування з близькими; емоційних – зросли почуття провини і водночас емоційна нечутливість; фізіологічних – найбільше, на думку респондентів, постраждав їхній імунітет. У процесі як теоретичного аналізу, так і аналізу емпіричних даних обґрунтовано їхню значущість щодо надання конкретної психологічної допомоги здобувачам вищої освіти в умовах стресу, пов'язаного як із повномасштабною війною в Україні, так і постійним навчальним навантаженням.

Наталія МОСОЛ, Наталія ГУБА

Запорізький національний університет, Україна

ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ВІЙНИ (досвід Запорізького національного університету)

Воєнні дії на території нашої країни негативно впливають на психічне здоров'я студентської молоді. Вищий навчальний заклад має можливість і налагоджену мережу для організації та надання психологічної підтримки студентам. Ми всі страждаємо від травматичних подій, навіть перебуваючи у відносній безпеці. Наше психічне здоров'я перебуває під впливом багатьох стресів, тому вкрай важливо знайти час і можливість відновити особистісні ресурси. Студентська молодь – це унікальна соціальна група, мобільна, активна і творча частина суспільства, яка формуватиме майбутнє нашої країни. Слід зазначити, що молодим людям притаманні також схильність до максималізму, перебільшення значення власної думки, імпульсивність. Запорізький національний університет (ЗНУ) –